

Oponentský posudek habilitační práce

Autorka: ing. Katarína Štofková, PhD.

Název habilitační práce: Klastre ako forma spolupráce v podnikateľskom prostredí

Oponent: doc. PhDr. Olga Březinová, CSc.

Habilitační práce Kataríny Štofkové se zabývá velmi aktuálním tématem. Vyjdeme-li z faktu, že v transformaci svých ekonomik země střední a východní Evropy do značné míry prohospodařily svůj ekonomický potenciál v procesu vlastnických a strukturálních změn, že světová finanční krize značně poškodila zdraví ekonomik v celosvětovém měřítku, že procesy globalizace a regionalizace ekonomik stále intenzivněji ovlivňují jejich vývoj a že kromě nesporné role (pozitivní i negativní) nadnárodních společností v globálním měřítku se stále častěji projevuje i nutnost rozvíjet malé a střední podnikání, které ale samozřejmě velkým firmám svou ekonomickou silou konkurovat nemůže, je otázka konkurenceschopnosti a jejího posílení např. prostřednictvím klastrů navýsost potřebná a aktuální.

Už z tohoto pohledu je cenné, že se autorka tímto problémem podrobně zabývá. Samozřejmě zhruba na přelomu století, kdy se u nás pojem klastr stal módním a frekventovaným, vznikla řada děl, která autorka ve své práci zmiňuje v seznamu použité literatury. A samotný tento seznam názorně ukazuje, kromě hloubky autorčina poznání, i objektivní tendenci ke globalizaci a regionalizaci poznání, kdy K. Štofková zmiňuje řadu autorů světových, ale i mnohé autory místní (české i slovenské).

Habilitační práce výstižně ilustruje dosažený stupeň poznání ve zvolené problematice. Autorka si klade za cíl „uvést komplexně problematiku klastrů jako formy spolupráce a její přínos, podporující stabilitu podniků v dynamickém podnikatelském prostředí pro podporu konkurenceschopnosti v současných podmínkách globalizace.“ Tento cíl je v práci dostatečně naplněn.

Práce je rozdělena na několik tématických okruhů, v první části je vysvětlen pojem konkurenceschopnost, a to na úrovni státu a na úrovni regionu. Čtenáři v této části zpočátku chybí dovedení problematiky konkurenceschopnosti na úroveň podniků, ale posléze najde tento aspekt v podkapitole 1.5 Klastr jako nástroj zvýšení konkurenceschopnosti. Možná by bylo vhodné konkurenceschopnosti podniků věnovat více pozornosti vzhledem k tomu, že subjekty, které tvoří klastry, nejsou ani státy ani regiony, ale podniky. A konkurenceschopnost u podniků lze různým způsobem interpretovat i změřit. Tak by mohl být vytvořen základ pro srovnání konkurenceschopnosti bez klastrů a po vytvoření klastrů. To je sama o sobě rozsáhlá problematika, která by si určitě zasloužila další zpracování v budoucnosti.

Autorka dále srovnává síťové a klastrové uspořádání, a to velmi podrobně a komplexně. Cenná je rovněž ta část práce, která se zabývá kvantitativními metodami identifikace klastrů. Menší pozornost je věnována kvalitativním metodám identifikace, i když jejich význam bude zřejmě v budoucnosti narůstat spolu s obecnou tendencí k růstu významu kvalitativních aspektů ekonomického života. I zde je prostor pro další výzkum, analýzu a zobecnění dosažených poznatků. Je ale zřejmé, že přesvědčit subjekty o výhodnosti klastrů je jednodušší s pomocí konkrétních čísel než slovních vyjádření. I když kvalitativní měřítka mohou být více vypovídající a mohou mít větší motivační náboj.

Autorka prezentuje řadu názorů a postojů, zřejmě usiluje o co nejkomplexnější postižení fenoménu klastr. Mohla by ale s větší razancí projeviti svůj postoj, vlastní řešení. Zcela určitě si při tak rozsáhlých poznatkových zdrojích, jimiž prošla při zpracování habilitační práce, udělala vlastní názor, který pak při zpracování poněkud upozadila.

Ve 3. kapitole se autorka věnuje vymezení pojmu klastr, a ten pak srovnává se sítěmi. Využívá dosavadních poznatků k argumentaci podporující vznik klastrů. Bylo by přínosné, kdyby v rozpravě k obhajobě habilitační práce autorka uvedla své pojetí klastru a sítě, a stejně tak kooperace a sítě, případně vysvětlila své pojetí výhod a nevýhod kooperací a sítí v tabulce 2.1 na s. 37. Stejným způsobem by mohla nastínit srovnání výhod a nevýhod u klastrů a sítí.

V kapitole 4 Metodika identifikace klastrů v části věnované kvantitativním metodám identifikace autorka prokazuje svou erudici v oblasti použití matematických a statistických metod. Při jejich použití je ale nutné věnovat velkou pozornost ekonomické interpretaci použitých i získaných údajů a použitých veličin. Tím je dáno přirozeně i omezení v použití těchto metod.

Přirozenou součástí předmětné problematiky je i analýza současného stavu, která je předmětem kapitoly 5. Bylo by velmi přínosné, kdyby tato analýza klastrové politiky byla doplněna analýzou postojů podniků ke kooperaci v klastrech, zda mají dostatek informací o této možnosti a jak vnímají její potřebnost či výhodnost. To by mohlo být předmětem dalšího výzkumu v této oblasti. Ing. Štofková by se mohla v rámci rozpravy k obhajobě habilitační práce pokusit zhodnotit motivovanost podniků k zakládání klastrů.

Po formální stránce lze práci hodnotit jako zdařilou. Logická struktura, kultivovaný jazyk, odbornost, ale i čtivost textu, minimum formálních nedostatků (např. kapitola končí výčtem, ne textem, s. 77, poněkud živelně jsou používány zkratky, bez varování), to vše podtrhuje autorčin přehled a znalosti.

Práci lze považovat za přínosnou z hlediska teorie, kde vytváří solidní poznatkový základ pro zvolenou oblast a posunuje dál poznání této problematiky, z hlediska praxe, kde může sloužit jako metodika pro podnikovou sféru v případě zájmu o vytvoření některé kooperativní struktury, i z hlediska výuky, kde lze tento text dobře využít při aktualizaci některých ekonomických předmětů.

Habilitační práce splňuje požadavky, kladené na tyto typy prací. Je dobře zpracovaná a přínosná. Habilitační práci Kataríny Štofkové **d o p o r u č u j i** k obhajobě a po úspěšné obhajobě doporučuji udělit K. Štofkové titul **d o c e n t** ve vědním oboru 3.3.11 odvětvové a průřezové ekonomiky.

V Ostravě dne 26. 6. 2014

V. B.

doc./PhDr. Olga Březinová, CSc.
Vysoká škola podnikání, a.s. Ostrava